

УДК 336.71

ВИКОРИСТАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ БАНКІВ, ЯК ВАЖЛИВА ПЕРЕДУМОВА РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Ірина Василівна ЦИСТАН

аспірант ДВНЗ "Університет банківської справи"

E-mail: tsystan.ira@mail.ru

Анотація. У статті розглянуто передумови використання банківського інвестиційного потенціалу і основні засади інвестиційної діяльності банків, та запропоновано комплексний підхід до розуміння значимості використання інвестиційного потенціалу банків, як важливої передумови розвитку економіки України.

Аннотация. В статье рассмотрены предпосылки использования банковского инвестиционного потенциала и основные принципы инвестиционной деятельности банков, и предложен комплексный подход к пониманию значимости использования инвестиционного потенциала банков, как важной предпосылки развития экономики Украины.

Ключові слова: банк, економіка, інвестиційний потенціал, інвестиції, інвестиційна діяльність банків.

Ключевые слова: банк, экономика, инвестиционный потенциал, инвестиции, инвестиционная деятельность банков.

Постановка проблеми. В умовах формування глобалізаційних та інтеграційних процесів в світі важливого значення набуває пошук шляхів розвитку національної економіки. Одним з таких шляхів є забезпечення достатніх обсягів інвестиційних ресурсів для здійснення структурних зрушень у господарському комплексі країни. Основними представниками фінансового ринку, які здатні це зробити виступають банки, оскільки саме вони зосереджують значні фінансові ресурси, забезпечують їх розподіл, обслуговують виробничі та інвестиційні потреби економічних суб'єктів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вивченню проблем і перспектив розвитку банківської інвестиційної діяльності присвятили свої праці такі науковці, як А. А. Болдова, Г. І. Романова [1], О. В. Нагорна [2], А. А. Пересада, Т. В. Майорова [3] та інші. Питання пов'язані з формуванням та використанням банківського інвестиційного потенціалу розглядаються зокрема в працях С. В. Леонова [4], Н. В. Ткаченко [5], І. О. Бойко [6], значна кількість праць пов'язана з розглядом кредитно-інвестиційного потенціалу банків. Враховуючи складну ситуацію в Україні подальшого дослідження потребує питання використання інвестиційного потенціалу банків як важливої передумови розвитку економіки України.

Метою дослідження є обґрунтування необхідності залучення інвестиційного потенціалу банків для підтримки розвитку економіки України та розгляд основних шляхів покращення даного процесу.

Обґрунтування отриманих наукових результатів. Сталий економічний розвиток в Україні можливий лише за умови залучення достатніх обсягів інвестиційних ресурсів для здійснення структурних зрушень у господарському комплексі країни. Банківській системі в сучасних економічних умовах належить провідна роль у забезпеченні економічного розвитку країни. Існує досить щільний кореляційний зв'язок між рівнем розвитку фінансового, у тому числі й банківського, сектора й темпами зростання економіки, що зумовлено низкою причин: поглибленням глобалізації у фінансовій сфері, процесами об'єднання й взаємопроникнення банківських, промислових і торговельних капіталів, значною потребою реальної економіки у фінансово-кредитних та інвестиційних ресурсах, розширенням точок укладання банківських капіталів тощо [7].

В умовах відпливу інвестиційних капіталів з огляду на відсутність гарантій безпеки для інвестора та високий ступінь ризику світова тенденція скорочення банківського кредитування є додатковим фактором гальмування економічного розвитку України. Як правило, стандарти кре-

дитування формуються під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів, які для України вкрай негативні. Масовий відплив депозитів (у першому півріччі 2014 р. відплив депозитів резидентів склав 39 млрд. грн. у порівнянні з аналогічним періодом 2013 р.), значні внутрішні дисбаланси банківських установ та ускладнений доступ до світових фінансових ринків не дозволяють прогнозувати зниження ставок по кредитах та їх доступності для малого та середнього бізнесу [8]. Тому в системі відтворення і збільшенні економічного потенціалу української економіки, а отже, забезпечення високих темпів економічного зростання важливу роль слід приділити банківським інвестиціям.

Загалом інвестиційний потенціал – це базова фундаментальна основа стійкого розвитку національної економіки. Національний інвестиційний потенціал визначається наявністю інвестиційних ресурсів для здійснення реальних і фінансових інвестицій, які матеріалізуються у новостворених факторах суспільного виробництва й суспільній інфраструктурі. Таким чином, інвестиційний потенціал визначає сукупну здатність підприємства здійснювати інвестиційну діяльність, причому ступінь інвестиційної активності й ефективність інвестування детермінуються рівнем (або величиною) та мірою використання цього потенціалу [6].

Слід враховувати, що можливості інвестиційної діяльності комерційного банку обумовлю-

ються обсягом його інвестиційного потенціалу, який являє собою сукупність власних, залучених і запозичених коштів, які мобілізуються банком та використовуються ним в цілях інвестування [5].

Останнім часом інвестиційна привабливість вітчизняної економіки суттєво знизилася, що безпосередньо проявилася у зміні позиції України в рейтингах, що публікуються міжнародними рейтинговими агентствами, зокрема Україна за рік опустилася з 76-ої серед 144 країн на 79-у сходинку серед 140 країн, її сусідами стали Гватемала (78 місце) і Таджикистан (80 місце) в рейтингу глобальної конкурентоспроможності [9].

Негативна поточна економічна динаміка посилюється значним падінням інвестицій. Обсяг валового нагромадження основного капіталу скоротився, порівняно з 2013р., приблизно на 25%, частка інвестицій у структурі ВВП впала нижче 15%, що означає “вимивання” інвестиційного потенціалу та потенціалу економічного відновлення загалом. Практично всі отримувані ресурси – як домогосподарств, так і державного сектору – витрачаються на споживання, рівень якого у 2014р. перевищив 90% ВВП [10].

Але навіть в таких умовах інтерес до банків, що виконують функцію перерозподілу інвестиційних ресурсів, залишається досить високим. Про що, свідчить зокрема частка банків у структурі джерел фінансування капітальних інвестицій (рис. 1).

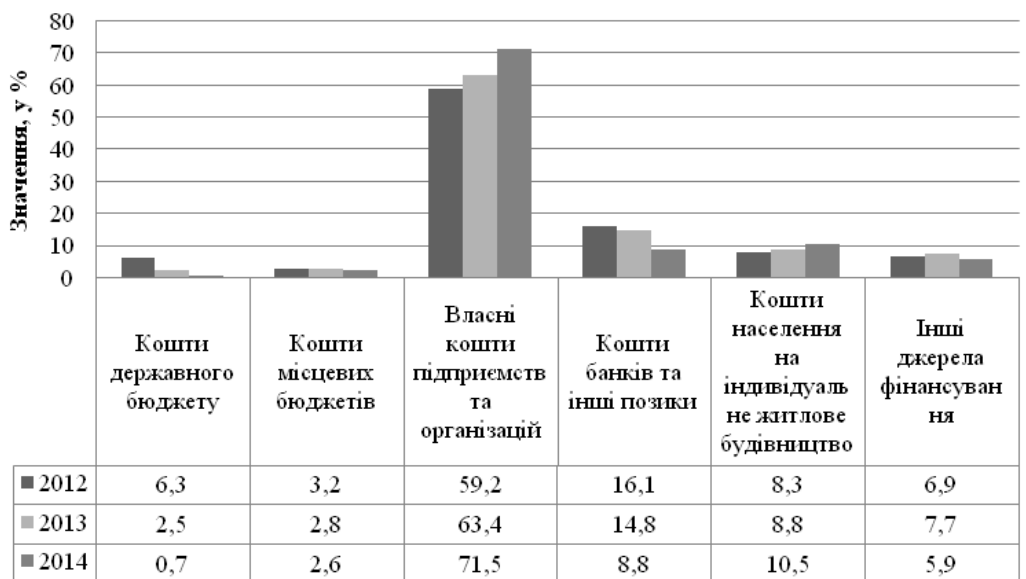

Рис. 1. Структура джерел фінансування капітальних інвестицій суб'єктами економіки України

Джерело: побудовано автором за даними [11]

Враховуючи місце банків на вітчизняному фінансовому ринку і в системі перетворення заощаджень в інвестиції, можна стверджувати, що в сучасних умовах значення банківської системи у відродженні економіки України лише зростає [4].

Для ефективного здійснення даного процесу інвестиційна діяльність комерційних банків має ґрунтуватися на наступних засадах [5]:

- відповідність стратегічним цілям діяльності банку, орієнтація на потреби ринку;
- створення продуктів та послуг, що можуть полегшити доступ банку до дешевих та стійких джерел ресурсів на ринку;
- відповідність за термінами джерел формування ресурсів та напрямків їх використання;
- диверсифікованість джерел банківських ресурсів, що підвищить сталість ресурсної бази банку в цілому;
- врахування зовнішніх та внутрішніх чинників середовища банку, мінімізація впливу банківських ризиків;
- організація роботи філійної мережі банку щодо залучення ресурсів;
- використання сучасної технічної бази, комп'ютерної техніки і технологій для економічного обґрунтування рішень.

Необхідність інвестиційної діяльності комерційних банків обумовлена взаємозалежністю розвитку банківської системи та економіки в цілому. З одного боку, банківські установи зацікавлені в стабільному економічному середовищі, що є необхідною умовою їхньої діяльності, а з іншого — стабільність економічного розвитку багато в чому залежить від високого ступеня надійності банківської системи, її ефективного функціонування [2].

Враховуючи значні потреби в інвестиційних ресурсах, та обмежені можливості банків, до цього переліку слід включити здійснення інвестиційної діяльності банків, при можливості, в межах консорціуму. Оскільки саме цей вид інвестування дозволить банкам згенерувати значний розмір фінансових ресурсів, розподілити ризики та диверсифікувати свою діяльність.

Загалом значення використання банківського інвестиційного потенціалу, як важливої передумови розвитку економіки слід розглядати в комплексі, як на макро- так і мікроекономічному рівнях (рис. 2).

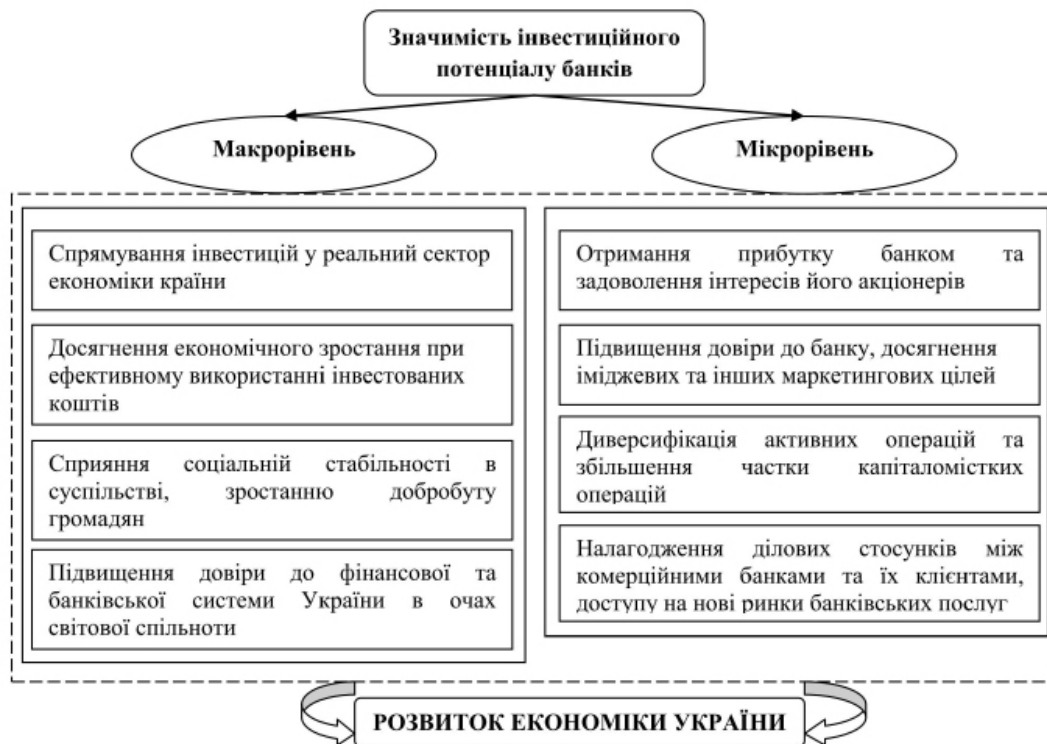

Рис. 2. Комплексний підхід до розуміння значимості використання інвестиційного потенціалу банків, як важливої передумови розвитку економіки України

Джерело: складено автором на основі [5].

Даний підхід передбачає врахування інтересів головних суб'єктів економічних відносин на рівні держави, та сприяє підвищенню довіри світової спільноти до нашої фінансової системи та залученню іноземних коштів.

Висновки. Отже, підсумовуючи все вищесказане, можна зробити висновок, що в сучасних умовах для розвитку економіки важливо залучати інвестиційний потенціал банків. Оскільки, за підтримки банківських установ розширяться

можливості для розвитку економіки. Використання інвестиційного потенціалу комерційного банку дозволить диверсифікувати ризики та підвищити прибутковість банківського бізнесу та довіру до нього. Що в свою чергу створить умови для покращення рівня фінансування економіки за рахунок внутрішніх та зовнішніх джерел та сприятиме загальному розвитку економіки України.

Список використаних джерел:

1. Болдова А. А., Романова Г. І. Інвестиційна діяльність банків України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://irbis-nbuv.gov.ua>
2. Нагорна О. В., Василенко Ю. В. Інвестиційна діяльність як особлива сфера банківської діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2189>
3. Пересада А.А., Майорова Т.В. Управління банківськими інвестиціями: монографія / А. А. Пересада, Т. В. Майорова. – К.: КНЕУ, 2005. – 388 с.
4. Леонов С. В. Інвестиційний потенціал банківської системи України: монографія/ С. В. Леонов. – Суми: ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2009. – 375 с.
5. Ткаченко Н. В. Формування інвестиційного потенціалу комерційних банків [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://fbi.crimea.edu/arhiv/2011/nv_4-2011/011vorobyeva.pdf
6. Бойко І. О. Інвестиційний потенціал банківської системи України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/33_NIO_-2009/Economics/56148.doc.htm
7. Леонов С. В., Кривич Я. М. Інвестиційний банківський кредит у системі кредитних інструментів стимулювання соціально-економічного зростання в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.global-national.in.ua/archive/2-2014/228.pdf>
8. Щодо тенденцій розвитку економіки України у 2014-2015 рр. Аналітична записка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1635>
9. Економічний рейтинг України впав до рівня Гватемали [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://znaj.ua/news/economics/21243-/ekonomichnij-rejting-ukrayini-vprav-do-rivnyagvatemali.html>
10. Україна 2014 – 2015: долаючи виклики (аналітичні оцінки) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.razumkov.org.ua/upload/-Pidsumky_2014_2015_A4_fnl.pdf
11. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>